

A galev weg... en wat nu met ACW & politiek?

Ferre Wyckmans (algemeen secretaris LBC-NVK)

Of deze bijdrage onder de juiste rubriek staat, valt te betwijfelen. Noch over het ACW en zijn politieke bekommernissen of zeggingskracht, noch over Agalev, noch over de verhouding tussen beide bewegingen is dit immers 'het laatste woord'. De gelijkenis tussen beide wordt overigens groter. Het ACW is en was immers nooit een politieke partij, het heeft dan ook geen eigen verkozenen, de stempel 'ACW-parlementairen' moet toch van de letterlijke betekenis ontdaan worden. De politieke partij Agalev heeft federaal ook geen verkozenen (meer). Een partij die - enigszins gedwongen - opnieuw beweging wordt, wegens op het echte politieke forum (even?) uitgeteld, het was reeds langer de natte draai van Luc Versteyleen.

GRENZEN AAN DE TROUW

Deze wat geforceerde structurele gelijkenis verbergt echter een veel grotere inhoudelijke gelijkenis. Laten we het in het algemeen houden op de wat weinig mathematische formulering dat de inhoudelijke bekommernissen en maatschappelijke eisen van het ACW meer wel dan niet in het Agalev-programma zijn terug te vinden. Sommige teksten of voorstellen zijn haast letterlijke kopieën van mekaars ideeën. Dat zulks ook voor CD&V geldt, is evenzeer waar... maar het is minder waar dan het ooit geweest is. De tijd dat het ACW het goed en het slecht weer maakte bij de CVP is - mogelijk (alleen) tot spijt van wie het bij zowel ACW als CD&V benijdt - voorbij. Merkwaardig hoe zowel boeren- als middenstand, naast de werknemersstand, jarenlang de beoordeling konden maken dat van de

standen zij het zwaarst wogen op de besluitvorming binnen de christelijke volkspartij. Een kras staaltje van bedrijfscultuur, maar het is dan ook de noodzakelijke, zij het onvolgende, voorwaarde om een volkspartij te doen overleven. De meer onafhankelijke koers die én ACW én CD&V ten opzichte van mekaar wilden varen, heeft wederzijdse oorzaken en gevolgen. Maar dat ze er is, staat buiten kijf. Binnen zowel de partij als de koepelbeweging kwam er stilaan een meerderheid om mekaars keurslijf lossers te maken. De ene wilde nog wel eens door de andere gepamperd worden, maar het door sommigen gewenste identiteitsteken tussen beide letternamen werd veeleer hinderlijk dan bevorderlijk bevonden. Van de standen ging tot op heden de middenstandsorganisatie daarin het verst. Ze had er ondermeer een naamswijziging voor over. Kris Peeters (Unizo) aarzelde niet om formeel en publiekelijk te zeggen dat, wat hem betrof, de band met CD&V niet meer bestond. De vraag blijft of uitspraken en beslissingen van deze orde ook van aard zijn om het politieke landschap te hertekenen.

Democratisering en emancipatie hebben ertoe geleid dat leden van organisaties of bewegingen, hoe trouw ook waar het de werking betreft, zich de politieke voorkeur niet meer laten opleggen door hun leiders. Dat geldt ook en misschien vooral voor emanciperende bewegingen als het ACW. Stemadvies dat verondersteld wordt slaafs gevolgd te worden, heeft plaats gemaakt voor eigen, misschien niet altijd begrijpelijke of rationele, keuzen. In 1958 nog kapittelde bisschop De Smedt, naar later is gebleken toch niet de

conservatief van dienst, stemmen op de Volkunie nog ongeveer als doodzonde. Hoongelach zou nu menigeen zijn of haar deel zijn als nog maar een afkooksel van een dergelijke sturing zou worden verwoord. Het voor februari 2004 aangekondigd debat in het ACW over de verhouding met de politiek zal per definitie van een andere orde zijn. Waar voorheen de discussie werd gevoerd onder het motto 'wie krijgt onze steun?', dreigt die nu te zullen verglijden naar de vraag 'van wie krijgen we steun?' In mijn eigen organisatie stonden de debatten in de jaren '80 en begin '90 over ACW en politiek borg voor flink wat volk op de vergaderingen en vooral voor flink wat voor- en nabereidend coullissenwerk. Het tegenovergestelde is nu het geval. De lethargie uitgaande van dit debat is veelzeggender dan de debatten zelf.

MEERDERHEID EN OPPOSITIE

Nu, net zoals in het verleden, zijn er binnen CD&V sterkmakers en -maaksters die méér voor het ACW rijden dan voor de centrum-partij die CD&V is en beoogt te zijn. Parafaserend op een beeld van Tjil Declercq zou men kunnen zeggen: "Er zijn er die met de ACW-sponsortruien rijden... maar in het zicht van de meet, en in het zicht ook van de camera's, toch verplicht zijn de CD&V-trui (de uitspraak dateert van de CVP-tijd) goed te trekken". Politieke resultaten worden geboekt vanuit de meerderheid. Alleen wie in de oppositie zit, weet hoe waar en zwaar die realiteit is. Met het vertrek van CD&V uit en de komst van Agalev in die meerderheid in 1999, diende dus de door het ACW-congres besliste meerkleurige band met politieke partijen ook effectief te worden uitgevoerd. De Agalev-boegbeelden - waarvan de sterkmakers, zeker diegenen die het sociaal-economisch programma stuurden (Geysels op kop),

ook voor een groot deel uit en met de (christelijke) arbeidersbeweging opgroeiden - bleken dus een meer dan valabel alternatief.

Aangezien dit kanaal nu is drooggelegd, noopt dit dus tot bijsturingen. Zowel bij ACW als bij Agalev (en CD&V). De door Agalev te trekken conclusies zullen veelvuldig moeten zijn, niet in het minst omdat de oorzaken van haar vrije val dat ook zijn. Het verhaal van de communicatie is er ongetwijfeld één van, maar dan ook slechts één. Het blijft een merkwaardig gegeven dat een partij die toch reeds twintig jaar actief is blijkbaar geen vast kiezerspotentieel van meer dan 5% weet te motiveren. De eigen thematiek van de groenen is in ieder geval door geen enkele andere partij geclaimd, zeker niet vóór of tijdens de verkiezingen. Ecologische keuzen lijken gelijk te staan met kiezen voor verlies. De wat al te doorzichtige stelling van Yves Leterme dat CD&V het ecologisch discours zal op- en overnemen, lijkt te veel op recuperatie en te weinig gebaseerd op overtuiging.

PARLEMENTAIRE INVLOED MARGINAAL

Blijft de vraag hoe en via welke weg het ACW en zijn deelorganisaties hun eisen verwezenlijkt willen zien. De parlementaire weg vertoont in ieder geval nogal wat hindernissen. Niet alleen omdat de partijen die uitdrukkelijk of stilzwijgend de steun verleenden, in het oppositiedeel van het halfroond zitten of er gewoon niet meer zitten. Het allergrootste obstakel is evenwel dat het parlement een slechts marginale invloed heeft op het politiek gebeuren. Het aantal wetsontwerpen dat wet wordt, overtreft in zeer ruime mate het aantal wetsvoorstellen dat dit gelukkige lot beschoren is. Een klaarder bewijs dat de uitvoerende macht (de regering) de werkelijke

(ook wetgevende) macht in handen heeft, is moeilijk te bedenken. Het doorbreken van deze trend zou pas echt nieuwe politieke cultuur zijn... maar gevreesd mag worden dat deze trendbreuk niet voor de komende vier jaar zal zijn. Wie als drukkingsgroep realisaties politiek wil verzilveren, passeert dus best via de kabinetten. Dat betekent voor een organisatie als het ACW (en het ACV) - ook als dat op Rerum Novarumvieringen voor awoertgeroep zorgt - dat inderdaad het programma voorop moet staan, maar dat de contacten zullen moeten lopen via en met politici, en meer in het bijzonder ministers. Dit niet doen, staat gelijk met zichzelf aan de zijlijn plaatsen of in de hoek, en daar vallen gewoonlijk de meeste klappen.

AANSLUITING ZOEKEN

Laten we er van uitgaan dat het ACW als grote progressieve beweging zich niet te beroerd moet voelen om met zijn programmapunten naar buiten te komen en er steun voor tracht te bekomen. Wie vindt dat dit slechts kan via daartoe gewaarmerkte volksvertegenwoordigers doet onrecht aan de inhoud van de eigen ideeën, want laat de waarde ervan alleen bepalen door een stembusgang. 18 mei heeft nogmaals aangetoond hoe kronkelend dat onzekere pad is. Binnen de federale politieke meerderheid kan het dan haast niet anders of men komt bij SP.a-vertegenwoordigers terecht. Ook voor deze partij geldt dat een flink deel van de eisen soms naadloos aansluit bij de onze. De vrees van vóór de verkiezingen dat de liberalen een aantal zogenaamde sociale departementen zouden opeisen, was ook de onze en zal hopelijk kunnen gecounterd worden. De Christelijke Mutualiteiten hebben in 1999 niet lang moeten wachten om vast te stellen

dat veel van hun punten behoorlijk snel gehoor vonden bij minister Vandenbroucke. Vaak sneller dan bij de Agalev-ministers, voor wie het kennelijk lastiger kersen eten is met de naar hun perceptie wat al te machtige mutualiteitsbonzen. Als het ACV het politieke lobbywerk zou staken omdat de band van het ABVV met de SP.a (over Spirit horen we in de Brusselse Hoogstraat weinig geneuzel) onbreekbaar zou zijn, zou dat betekenen dat we als vakbond behalve onze eigen kracht (die niet altijd een politieke vertaling behoeft) niets meer op de politieke tafels leggen. Zo zouden we ons beleidsverhaal enkel door het ABVV laten schrijven. Geen enkele militant die deze monopolistische defensiepose van de ACV-leiding zou pikken.

EN WAT NU?

En wat met Agalev? Laten we wel wezen... overleg met het oog op het bereiken van *secce* politieke federale resultaten zou tijdverlies zijn. Overleg over de toekomst en relaties niet. Op Vlaams niveau is Agalev een nog steeds noodzakelijke regeringsfactor. En niet alleen het professionele kader van Agalev is overtuigd dat noch de groene beweging noch de politieke vertaling ervan dood is. Het ecologisch gedachtegoed en de vertaling ervan op sociaal-economisch terrein is na 18 mei niet in het niets verdwenen. Kiezers werden gelokt door andere sirenen of meenden de machtsdeelname te moeten afstraffen. Deze kiezersbeweging gebeurde niet in het voordeel van CD&V. Het 'aanlokkelijk' kartelscenario dat men daar overweegt, is het binnenhalen van de NVA-kiezers. Het sociaal-economisch programma van de NVA *matcht* op slechts weinig punten met dat van het ACW, een versterking vanuit die kant is dus weinig belovend. Of Agalev, vanuit de wil tot zelfbe-

houd, de karteldiscussie met SP.a-Spirit moet aangaan, laten we over aan de wijsheid en de democratische besluitvorming van de Vlaamse groenen zelf. Zelfs als dit zou gebeuren, is de kans erg groot dat er zich bij volgende federale verkiezingen een nieuwe groene partij aandient. Net zo groot is de kans dat dit een meer fundamentalistische ecologische partij zou zijn, waar het sociale project in ontbreekt.

Misschien moet er vanuit Agalev gedacht en gewerkt worden aan een vernieuwde partij met een nieuwe naam, die progressief en ecologisch is. Dat is uiteraard geen opdracht voor het ACW. Maar progressief groen niet zelf de hand uitsteken, of het nu in een meerderheid of in de oppositie is, zou een gemiste kans zijn om via bredere wegen de politieke vertaling van onze krachtlijnen proberen te realiseren.

**De redactie wenst al haar lezers een
rustgevende en deugddoende vakantie,
vrij van zorgen en stress, kommer en kwel.**

**Let the sun shine in!
See you in september!**